

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 113/2022 van 3 juni 2022

Betreft: Voorontwerp van wet *om justitie menselijker, sneller en straffer te maken II* (artikelen 18, 19, 37, 43, 44, 45, 47, 55 en 57) (CO-A-2022-086)

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit"), aanwezig: de heren Yves-Alexandre de Montjoye en Bart Preneel;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Vincent Van Quickenborne, Vice-eerste Minister en Minister van Justitie en Noordzee (hierna "de aanvrager") ontvangen op 01/04/2022;

Brengt op 3 juni 2022 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De aanvrager verzoekt om het advies van de Autoriteit aangaande de artikelen 18, 19, 37, 43, 44, 45, 47, 55 en 57 een voorontwerp van wet *om justitie menselijker, sneller en straffer te maken II* (hierna "het voorontwerp" of "het voorontwerp van wet").
2. De voormelde bepalingen brengen een aantal wijzigingen aan in diverse wetten die onder de bevoegdheid vallen van het Departement Justitie, met name het Wetboek van Strafvordering, de Rijksregisterwet¹, het Burgerlijk Wetboek en de Kansspelwet².

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

a. Wijzigingen aan het Wetboek van Strafvordering (art. 18 en 19 van het ontwerp)

3. Artikelen 18 en 19 van het voorontwerp voorzien de invoeging van twee bepalingen - artikelen 258/1 en 258/2 - in het Wetboek van Strafvordering, onder Titel II (hof van assisen) en meer bepaald in Hoofdstuk V, Afdeling I ("*Ambtsverrichtingen van de voorzitter*"), die de mogelijkheid voorzien om geluidsopnames of audiovisuele opnames te maken van terechtzittingen voor het hof van assisen en dit, enerzijds, ten behoeve van gekende slachtoffers alsook hun advocaten en, anderzijds, voor het aanleggen van historische archieven.
4. De betrokken bepalingen luiden als volgt:

"Art. 258/1. §1. De voorzitter kan beslissen, in het belang van een goede rechtsbedeling, hetzij door de onevenredigheid tussen de fysieke onthaalcapaciteit van het hof van assisen en het aantal procespartijen, hetzij door het groot aantal slachtoffers met de buitenlandse nationaliteit, dat het verloop van de terechtzitting het voorwerp zal uitmaken van een geluidsopname of van een audiovisuele opname die de uitgestelde uitzending ervan mogelijk maakt, door middel van een telecommunicatiemiddel dat de vertrouwelijkheid van de verzending garandeert, voor de slachtoffers en hun advocaten die om de toegang tot de uitzending hebben verzocht.

§2. De voorzitter kan evenwel verbieden om alle of een deel van de debatten uit te zenden om de sereniteit van de debatten te garanderen of om de verstoring van de openbare orde te voorkomen en kan om die reden de uitzending ten allen tijde onderbreken (...)".

¹ Wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van natuurlijke personen*, BS 21/04/1984.

² Wet van 7 mei 1999 *op de kansspelen, de weddenschappen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers*, BS 30/12/1999.

Art. 258/2. "Onverminderd hetgeen bepaald is in artikel 258/1 kan de voorzitter beslissen dat her verloop van de terechtzitting het voorwerp zal uitmaken van een geluidsopname of van een audiovisuele opname wanneer deze opname van belang is voor het aanleggen van historische justitiearchieven.

In geval van geluidsopname of audiovisuele opname, zoals voorzien in het vorige lid en in artikel 258/1, wordt de digitale drager met de volledige opname van de debatten, na het sluiten van de debatten, bij het strafdossier gevoegd."

5. Verder voorziet artikel 18 van het voorontwerp in strafrechtelijke sancties (een gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaar en een geldboete van tweehonderd tot tienduizend euro) in geval van het opnemen van de betrokken opnames of het uitzenden ervan aan derden.

6. In de memorie van toelichting bij het ontwerp licht de aanvrager toe dat artikel 18 van het voorontwerp tot doel heeft de mogelijkheid te voorzien om van de debatten ter terechtzitting een geluids-of audiovisuele opname te maken die de uitgestelde uitzending mogelijk maakt ten voordele van de gekende slachtoffers en hun advocaten. Verder stelt de aanvrager dat deze bepaling voornamelijk bedoeld is voor terechtzittingen waarbij een groot aantal procespartijen betrokken zijn en/of buitenlandse slachtoffers die de zitting niet kunnen bijwonen. De aanvrager preciseert dat de ontworpen bepaling geïnspireerd is op de regeling vervat in artikel 802-3 van de Franse *Code de procédure pénale*. Ook wat betreft artikel 19 van het voorontwerp, betreffende de opnamen met oog op het aanleggen van historische justitiearchieven, verwijst de aanvrager naar een gelijkaardige bepaling in het Frans recht.

7. De verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een wettelijke verplichting³ of voor de uitoefening van een opdracht van algemeen belang of in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag die aan een verwerkingsverantwoordelijke is toevertrouwd⁴, moet overeenkomstig artikel 6.3 AVG, gelezen in het licht van overweging 41 AVG⁵, worden geregeld door duidelijke en nauwkeurige regelgeving, waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar moet zijn. Bovendien is het volgens artikel 22 Grondwet noodzakelijk dat de wezenlijke elementen van de gegevensverwerking door middel van een formele wettelijke norm (wet, decreet of ordonnantie) wordt vastgesteld.

³ Artikel 6.1.c) AVG.

⁴ Artikel 6.1.e) AVG.

⁵ "Wanneer in deze verordening naar een rechtsgrond of een wetgevingsmaatregel wordt verwezen, vereist dit niet noodzakelijkerwijs dat een door een parlement vastgestelde wetgevingshandeling nodig is, onverminderd de vereisten overeenkomstig de grondwettelijke orde van de lidstaat in kwestie. Deze rechtsgrond of wetgevingsmaatregel moet evenwel duidelijk en nauwkeurig zijn, en de toepassing daarvan moet voorspelbaar zijn voor degenen op wie deze van toepassing is, zoals vereist door de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie („Hof van Justitie”) en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens”.

8. De verwerking(en) van persoonsgegevens waartoe het ontwerp aanleiding geeft zijn gestoeld op artikel 6.1 e) AVG en hebben een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen tot gevolg. De Autoriteit stelt namelijk vast dat de beoogde verwerking onder meer het maken van geluids-of audiovisuele opnames van zittingen van het hof van assisen inhoudt en bijgevolg gevoelige gegevens zoals bedoeld in artikel 10 AVG (persoonsgegevens met betrekking tot strafbare feiten) betreft. Gelet op het gevoelige karakter van de beoogde verwerkingen en hun impact op de werking van de rechterlijke orde, stelt de Autoriteit voor om - voor zover dit nog niet gebeurde - eveneens het advies van de Hoge Raad voor Justitie hieromtrent te verzoeken.

9. Krachtens artikel 6.3 van de AVG, gelezen in samenhang met artikel 22 van de *Grondwet* en artikel 8 van het EVRM, moet dergelijke norm van wettelijke rangorde bepalen onder welke omstandigheden een gegevensverwerking is toegestaan. Overeenkomstig het legaliteits- en het voorzienbaarheidsprincipe moet deze wetgevingsnorm dus in ieder geval de essentiële elementen van de verwerking(en) vastleggen⁶. Wanneer de gegevensverwerking(en) een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen vertegenwoordig(t)(en)⁷, zoals *in casu* het geval is, moeten volgende essentiële elementen door de wetgever worden vastgesteld:

- het (de) precieze en concrete doeleinde(n);
- de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (tenzij dit duidelijk is);
- de (categorieën van) gegevens die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van (dit) (deze) doeleinde(n);
- de categorieën van betrokkenen wiens gegevens zullen worden verwerkt;
- de maximale bewaartermijn van de gegevens;
- de (categorieën van) ontvangers aan wie de gegevens worden meegedeeld, evenals de omstandigheden waarin en de redenen waarom de gegevens worden verstrekt;
- in voorkomend geval en voor zover noodzakelijk, de beperking van de verplichtingen en/of rechten vermeld in de artikelen 5, 12 tot 22 en 34 AVG.

10. Wat betreft het eerste wezenlijke element van de voorgenomen verwerking(en), stelt de Autoriteit vast dat door middel van de betroffen ontwerpbevestigingen van het voorontwerp van wet **twee onderscheiden verwerkingen** worden voorzien met **verschillende doeleinden**, *i.e.* geluidsopnames of audiovisuele opnames van zittingen van het hof van assisen ten behoeve van

⁶ Zie DEGRAVE, E., *"L'égouvernement et la protection de la vie privée – Légacité, transparence et contrôle"*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.m.: EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000); Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26).

⁷ Er zal veelal sprake zijn van een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van betrokkenen wanneer een gegevensverwerking (een of) meer van volgende kenmerken vertoont: de verwerking heeft betrekking op speciale categorieën van (gevoelige) persoonsgegevens in de zin van art. 9 of 10 AVG, de verwerking betreft kwetsbare personen, de verwerking vindt plaats voor toezichts- of controledoeleinden (met gebeurlijke negatieve gevolgen voor de betrokkenen), de verwerking impliceert de kruising of koppeling van persoonsgegevens afkomstig uit verschillende bronnen, het gaat om een grootschalige verwerking vanwege de grote hoeveelheid gegevens en/of betrokkenen, de verwerkte gegevens worden meegedeeld of zijn toegankelijk voor derden,

bekende slachtoffers en hun advocaten (A), enerzijds, en opnames met oog op het aanleggen justitiearchieven (B), anderzijds.

A. Opnames ten behoeve van de slachtoffers en hun advocaten (art. 18 voorontwerp)

11. Overeenkomstig artikel 5.1.b) AVG mag een verwerking van persoonsgegevens enkel worden verricht voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

12. Uit de bewoordingen van artikel 18 van het ontwerp alsook de memorie van toelichting kan worden afgeleid dat de doeleinde van de in deze bepaling voorziene verwerking, *i.e.* het maken van geluidsopnamen of audiovisuele opnamen, erin bestaat de toegang voor slachtoffers en hun advocaten tot de debatten te vergemakkelijken in het geval van terechtzittingen waarbij een groot aantal procespartijen zijn betrokken dan wel een groot aantal buitenlandse slachtoffers, waardoor de capaciteit van het hof en/of de situatie van de slachtoffers niet toelaat dat zij de zittingen bijwonen. Bij wijze van voorbeeld wordt in de memorie van toelichting verwezen naar het proces inzake de terroristische aanslagen in de metrohalte Maalbeek en de luchthaven Brussels Airport Zaventem, dat in het najaar van 2022 zal plaatsvinden. De Autoriteit neemt hier akte van.

13. Hoewel deze doeleinde als dusdanig als welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd kan worden beschouwd, dient de voorgenomen verwerking tevens proportioneel te zijn en dienen desgevallend eveneens de overige wezenlijke elementen van de verwerking uitdrukkelijk in het voorontwerp te worden opgenomen.

14. Wat betreft de voorgenomen verwerking voorzien in artikel 18 van het voorontwerp, stelt de Autoriteit stelt zich vooreerst vragen bij diens proportionaliteit en stelt deze verder vast dat bepaalde van bovenvermelde wezenlijke elementen onvolledig zijn of ontbreken in het voorontwerp van wet alsook dat dit ontwerp vaag blijft met betrekking tot de waarborgen en beveiligingsmaatregelen zullen worden ingesteld wat betreft de beoogde gegevensverwerkingen.

i. Proportionaliteit van de beoogde verwerking

15. De geplande verwerking en de hiermee gepaard gaande inmengingen in de rechten en vrijheden van de betrokkenen dient vooreerst een rechtmatige, noodzakelijke en proportionele maatregel te vormen.

16. In dit verband dient er ten eerste op te worden gewezen dat de in artikel 18 beoogde verwerking - *i.e.* het maken van opnames van terechtzittingen voor het hof van assisen ten behoeve van erkende slachtoffers en hun advocaten en het ter beschikking stellen van deze opnames met oog

op de uitgestelde uitzending ervan - op basis van de voorliggende tekst mogelijk zeer ruim kan worden toegepast. In de memorie van toelichting stelt de aanvrager met betrekking tot het bepaalde in voormeld artikel van het voorontwerp van wet dat deze bepaling bedoeld is voor processen met een groot aantal procespartijen en/of buitenlandse slachtoffers, waarbij wordt verwezen naar het aankomende proces betreffende de terroristische aanslagen. Het ontwerp voorziet evenwel geen enkele beperking in de tijd van de betrokken bepaling noch andere voorwaarden teneinde de toepassing ervan te beperken en om de proportionaliteit ervan te waarborgen.

17. De Autoriteit stelt zich tevens de vraag of de met deze in artikel 18 beoogde doeleinde niet kan worden bereikt door middel van een verwerking die een minder ernstige inmenging in de rechten en vrijheden van betrokkenen inhoudt. Zo rijst de vraag of voor de gevallen geïllustreerd door voormelde bepaling van het voorontwerp niet zou kunnen worden overwogen gebruik te maken van een systeem van live videoconferentie waaraan de betrokken slachtoffers en hun advocaten kunnen deelnemen, die geen opname en bijgevolg geen opslag en overdracht of uitgestelde uitzending van de opnames inhoudt. Verder rijst ook de vraag of en in welke gevallen, in het licht van de beoogde doeleinde(n), audiovisuele opnames in plaats van enkel *geluidsopnames* als noodzakelijk dienen te worden beschouwd.

18. De Autoriteit is van oordeel dat de beslissing van de voorzitter tot toepassing van artikel 258/1 Sv. (in te voegen bij artikel 18 van het voorontwerp), geleid op de ernstige inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen die deze teweegbrengt, in elk geval een *uitzonderingsregeling* dient te zijn. Ze wijst erop dat de aanvrager met oog op het waarborgen van de evenredige toepassing en de voorzienbaarheid van de betrokken verwerking in het wetsontwerp duidelijke en objectieve criteria dient op te nemen waaraan dient te zijn voldaan opdat de bepaling toepassing kan vinden en dat vervolgens van de voorzitter dient te worden gevraagd de toepassing van deze regeling geval per geval te motiveren, in het licht van de in de wet vastgestelde criteria. Onverminderd voorgaande, zullen tevens de wezenlijke elementen van de verwerking in de wet dienen te worden opgenomen (cf. *infra*).

19. In de veronderstelling dat de wetgever zijn voornemen bevestigt om de geplande verwerking in te voeren, dienen de desbetreffende bepalingen van het voorontwerp te worden aangevuld teneinde te beantwoorden aan alle onder randnummer 9 vermelde criteria die van toepassing zijn op normen ter omkadering van verwerkingen van persoonsgegevens.

ii. De verwerkingsverantwoordelijke(n)

20. Artikel 4.7 AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

21. De Autoriteit stelt vast dat het ontwerp de verwerkingsverantwoordelijke(n) van de verwerking voorzien in artikel 18 niet uitdrukkelijk en nominatief aanduidt. Wat betreft de verwerking van persoonsgegevens die het voorwerp uitmaakt van de opnamen als dusdanig, zou uit de tekst zou kunnen worden afgeleid dat het hof van assisen de verwerkingsverantwoordelijke is dan wel diens voorzitter, die de beslissing neemt tot het maken van het geluidsopname of audiovisuele opname.

22. In artikel 18, §4 van het ontwerp wordt bepaald dat de slachtoffers en hun advocaten die gebruik wensen te maken van de mogelijkheid tot het ontvangen van de opname van de debatten, hiertoe een verzoek dienen te richten aan de griffie of aan het parket. De tekst preciseert niet welke persoonsgegevens in dit verband zullen worden verzameld en verwerkt (cf. *infra*), noch wie voor deze verwerkingsactiviteit als verwerkingsverantwoordelijke(n) dient/dienen te worden beschouwd. Om elke onduidelijkheid over de identiteit van de perso(o)n(en) of entiteit(en) die als verwerkingsverantwoordelijke(n) dient/dienen te worden beschouwd te vermijden en zo de uitoefening van de rechten van de betrokkenen - zoals vastgesteld in de artikelen 12 tot en met 22 AVG - te vergemakkelijken, verzoekt de Autoriteit de aanvrager om in het voorontwerp van wet uitdrukkelijk de persoon of entiteit aan te wijzen die als verantwoordelijke voor elk van de verwerkingsactiviteiten dient te worden beschouwd.

iii. De categorieën van persoonsgegevens

23. Overeenkomstig artikel 5.1.c) AVG dienen persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt te zijn tot wat strikt noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden (beginsel van "minimale gegevensverwerking").

24. Zoals hierboven aangehaald, behoren de categorieën van persoonsgegevens eveneens tot de wezenlijke elementen van de verwerking die dienen te worden vastgelegd in de formele wettelijke norm die deze verwerking omkadert.

25. De Autoriteit stelt vast dat het voorontwerp van wet niet uitdrukkelijk bepaalt welke categorieën van persoonsgegevens precies zullen worden verwerkt in het kader van artikel 18 van dit ontwerp. In dit verband dient een onderscheid te worden gemaakt tussen, enerzijds, de (categorieën van) persoonsgegevens die zullen worden verwerkt door middel van de geluidsopnamen en/of audiovisuele opnamen *zelf* en, anderzijds, de persoonsgegevens van de slachtoffers (en hun advocaten) die verzameld en verwerkt zullen worden teneinde hen *toegang* te verlenen tot de

opnames. Dit laatste kan eventueel, mits een voldoende *nauwkeurige machtiging* aan de Koning in het voorontwerp, bij koninklijk besluit worden geregeld.

iv. De categorieën van betrokkenen

26. Het voorontwerp dient tevens de (categorieën van) betrokkenen, *i.e.* de geïdentificeerde of identificeerbare⁸ natuurlijke personen die het voorwerp zullen uitmaken van de beoogde verwerkingen, te preciseren.

27. Het voorontwerp maakt in dit verband melding van de bekende slachtoffers en hun advocaten, wiens persoonsgegevens zullen worden verzameld en verwerkt in het geval waarin deze een aanvraag indienen tot het ontvangen van de uitzending van de opnames. Evenwel worden de overige categorieën van betrokkenen, die het voorwerp zullen uitmaken van de geluidsopnames en audiovisuele opnames zelf, niet uitdrukkelijk vermeld (bijv. de beschuldigde, de burgerlijke partijen, de zetelende rechters, de gezworenen, de getuigen, deskundigen, etc.). Dit dient eveneens te worden voorzien in het ontwerp.

v. De categorieën van ontvangers

28. Ook de ontvangers in de zin van artikel 4.9 AVG (elke "*natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan, al dan niet een derde, aan wie/waaraan de persoonsgegevens worden verstrekt*") maken deel uit van de wezenlijke elementen van de verwerking, die in het voorontwerp dienen te worden gepreciseerd.

29. De Autoriteit stelt vast dat dat het voorontwerp wat betreft de geluidsopnamen en audiovisuele opnamen gevisieerd in artikel 18 (in te voegen artikel 258/1 Sv.) de gekende slachtoffers en hun advocaten vermeldt als ontvangers. Indien en voor zover eveneens andere personen of instanties de betrokken persoonsgegevens zullen ontvangen - hierbij wordt o.m. gedacht aan externe verwerkers - dan dient dit te worden gepreciseerd in het ontwerp.

vi. De opslagtermijnen

⁸ Overeenkomstig artikel 4.1 AVG kan als identificeerbaar worden beschouwd: "*een natuurlijke persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identificator zoals een naam, een identificatienummer, locatiegegevens, een online identificator of van een of meer elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die natuurlijke persoon*".

30. Overeenkomstig het in artikel 5.1.e) AVG vervatte beginsel van opslagbeperking moeten persoonsgegevens worden bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen niet langer te identificeren dan noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt.

31. De Autoriteit stelt vast dat in het ontwerp niets wordt bepaald betreffende de termijnen gedurende dewelke de betrokken opnames zullen worden bewaard, noch de criteria ter bepalingen van deze termijnen. Wat betreft de regeling opgenomen in artikel 18 van het ontwerp (in te voegen artikel 258/1 Sv.), dient te worden voorzien in een maximale opslagtermijn of minstens in duidelijke criteria ter bepaling van dergelijke termijn en/of een uiterlijke termijn waarbinnen de gekende slachtoffers en hun advocaten toegang tot de opnames kunnen verzoeken.

32. De Autoriteit benadrukt in dit verband dat de voorziene opslagtermijn dient te worden beperkt tot wat strikt noodzakelijk is voor het verwezenlijken van de beoogde doeleinde - *i.e.* het bekijken van de opnames door de erkende slachtoffers en hun advocaten – en dat de persoonsgegevens na verloop van deze termijn dienen te worden verwijderd. De Autoriteit is van oordeel dat deze termijn *in casu* dient te worden beperkt tot de duur van het betrokken proces en dat deze opnames in geen geval langer dan één jaar kunnen worden bewaard.

33. De Autoriteit wijst er in dit verband, wat betreft de verwerking van persoonsgegevens die plaatsvindt door middel van de geluidsopnames en/of audiovisuele opnames, op dat het vanuit technisch oogpunt mogelijk is dat de betrokken gegevens zouden worden hergebruikt met oog op de identificatie van een persoon (bijvoorbeeld de identificatie van de dader van een misdrijf aan de hand van zijn stemgeluid). In deze zin houdt de loutere opslag van de betrokken gegevens een risico in op de verwerking van biometrische gegevens in de zin van artikel 4.14 AVG.⁹. De Autoriteit wijst erop dat er dient over te worden gewaakt dat deze gegevens niet als dusdanig en voor met het initiële doel onverenigbare doeleinden kunnen worden gebruikt door de ontvangers van de opnames dan wel door andere entiteiten. Er dient daarom in het voorontwerp gepreciseerd te worden welke waarborgen zullen worden ingebouwd teneinde dit risico te beperken. De Autoriteit wijst erop dat het in dit verband aangewezen is het verdere gebruik voor onverenigbare doeleinden (bijvoorbeeld met oog op identificatie van de gefilmde personen) bij wet te verbieden en te sanctioneren.

vii. Gegevensbeschermingseffectbeoordeling en passende waarborgen

⁹ Met name "persoonsgegevens die het resultaat zijn van een specifieke technische verwerking met betrekking tot de fysieke, fysiologische of gedragsgerelateerde kenmerken van een natuurlijke persoon op grond waarvan eenduidige identificatie van die natuurlijke persoon mogelijk is of wordt bevestigd, zoals gezichtsafbeeldingen of vingerafdrukgegevens".

34. Zoals eerder aangehaald, zullen de in het voorontwerp voorziene verwerkingen - indien de aanvrager beslist deze in te voeren zoals voorzien in het voorontwerp - in de meeste gevallen leiden tot een ernstige inbreuk op de rechten en vrijheden van betrokkenen. Een dergelijke inmenging is enkel toegestaan indien deze in verhouding staat tot het rechtmatige doel dat ermee wordt nagestreefd. Aangezien de Autoriteit niet overtuigd is van de evenredigheid van de maatregel, verzoekt zij de aanvrager een strikt onderzoek naar deze proportionaliteit uit te voeren. De Autoriteit is van mening dat de gegevensbeschermingseffectbeoordeling als bedoeld in artikel 35 AVG een geschikte methode is om de proportionaliteit van de geplande verwerking te onderzoeken. Voorts herinnert de Autoriteit eraan dat, indien de verwerking dat het ontwerp opzet, een hoog risico kan inhouden voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen als bedoeld in artikel 35 van de AVG, de verwerkingsverantwoordelijke ook een specifieke effectbeoordeling zal moeten uitvoeren voordat de verwerking concreet wordt uitgevoerd.

35. *In casu* is de Autoriteit van oordeel dat deze gegevensbeschermingseffectbeoordeling best in dit stadium van het regelgevend proces wordt verricht. Het valt immers niet uit te sluiten dat ingevolge deze beoordeling specifieke voorschriften in de regelgeving dienen opgenomen te worden.

36. De Autoriteit wijst erop dat de verwerking van gevoelige persoonsgegevens in de zin van artikel 10 AVG het hanteren van strengere beveiligingsmaatregelen behoeven. In dit verband wordt verwezen naar artikel 9 en - *in casu* in het bijzonder - naar 10, §2 WVG, die aangeven welke bijkomende veiligheidsmaatregelen minstens zullen moeten worden voorzien indien dergelijke gegevens worden verwerkt:

- de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig wordt omschreven;
- de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de Autoriteit;
- ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling, ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.

37. De Autoriteit merkt verder op dat de aanvrager stelt, zoals hierboven reeds vermeld, zich voor de betrokken bepalingen te hebben geïnspireerd op recente Franse wetgeving die eveneens de mogelijkheid tot het opnemen van terechtzittingen voorziet. Er dient evenwel op te worden gewezen dat in de door de aanvrager geciteerde wetgeving een aantal waarborgen voor de rechten en vrijheden van betrokkenen zijn ingebouwd die niet worden teruggevonden in het voorliggend ontwerp. In dit verband kan onder meer worden verwezen naar de wet nr. 2021-1729 van 21 december 2021 ("*loi pour la confiance dans l'institution judiciaire*") alsook het *décret n° 2022-462 pris pour l'application de*

*l'article 1er de la loi n° 2021-1729.*¹⁰ In voormelde normen worden onder meer de volgende waarborgen voorzien:

- de afbeelding en andere identificerende kenmerken van de opgenomen personen mogen enkel worden verspreid mits hun schriftelijke toestemming, die vóór de betrokken zitting dient te worden gegeven. De opgenomen personen kunnen deze toestemming binnen vijftien dagen na het einde van de hoorzitting intrekken (art. 8-9 *décret n° 2022-462*);
- de begunstigde van de machtiging tot opname is verplicht minderjarigen, meerderjarigen die een wettelijke bescherming genieten en andere opgenomen personen die niet hebben ingestemd met de verspreiding van de beelden en identificatie-elementen die op hen betrekking hebben, te verbergen (art. 14 *décret n° 2022-462*); en
- na een periode van vijf jaar na de eerste vrijgave van de opname of tien jaar na de toestemming voor de opname, wordt de geheimhoudingsplicht uitgebreid tot alle opgenomen personen. Hierbij wordt gepreciseerd dat zulks inhoudt dat het beeld en elk element dat de directe of indirecte identificatie van de opgenomen personen mogelijk maakt, dient te worden verhuld, dat gezichten en silhouetten moeten worden vervaagd en stemmen worden vervormd (art. 14 *décret n° 2022-462*).

38. De Autoriteit beveelt de aanvrager aan in het voorliggende ontwerp, gelet op de ernstige inmenging van de beoogde verwerking, te voorzien in specifieke waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen.

B. Opmnames met oog op het aanleggen van historische justitiearchieven (art. 19 voorontwerp)

39. Artikel 19 van het voorontwerp (in te voegen artikel 258/2 Sv.) voorziet, onverminderd het bepaalde in artikel 18 van het ontwerp, de mogelijkheid voor de voorzitter van het hof van assisen om tot de opname van terechtzittingen te besluiten "*voor het aanleggen van historische justitiearchieven*". Het tweede lid van voormelde bepaling voorziet tevens - zowel bij de toepassing van in te voegen artikel 258/1 als artikel 258/2 - dat "*de digitale drager met de volledige opname van de debatten, na het sluiten van de debatten, bij het strafdossier [wordt] gevoegd*".

40. De Autoriteit herhaalt vooreerst dat de verwerking met oog op archivering dient te worden onderscheiden van de verwerking persoonsgegevens voor middel van opnames gevisieerd in het hierboven besproken artikel 18 van het voorontwerp en dat deze een geheel onderscheiden doeleinde heeft.

¹⁰ https://www.legifrance.gouv.fr/loda/article_lc/JORFARTI000044546000/;
<https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000045457824>.

41. Wat betreft deze verwerking, is de Autoriteit van oordeel dat de aanvrager de noodzakelijkheid en de proportionaliteit van de beoogde verwerking geenszins aantoonst.¹¹ In dit verband dient er vooreerst op te worden gewezen dat de met deze verwerking beoogde doeleinden kunnen worden - en reeds worden - bereikt door middel van minder ingrijpende maatregelen. De Autoriteit verwijst in dit verband meer bepaald naar het reeds bestaande Rijksarchief, geregeld door de wet van 24 juni 1955 ("Archiefwet")¹², waarin alle door de rechtbanken van de rechterlijke macht (waaronder eveneens het hof van assisen) bewaarde documenten, overeenkomstig de termijnen en modaliteiten vastgesteld in de artikelen 1 en 3 van voormelde wet, in dit archief worden opgenomen.

42. Noch in het voorontwerp zelf, noch in de memorie van toelichting wordt aangetoond dat en/of gemotiveerd om welke reden deze verwerking noodzakelijk zou zijn, in aanvulling van de reeds bestaande archieven. Evenmin wordt toegelicht om welke reden - gelet op het beginsel van minimale gegevensverwerking vervat in artikel 5.1.c) AVG - een bijkomende verwerking van nieuwe categorieën van persoonsgegevens via geluids-of audiovisuele opnames van terechtzittingen noodzakelijk zou zijn met oog op het verwezenlijken van de beoogde doeleinde(n), *i.e.* het aanleggen van justitiearchieven. De gearchiveerde stukken laten reeds historische analyse en onderzoek van de werkzaamheden van het hof van assisen toe.

43. De Autoriteit wijst er tot slot op dat, zelfs indien de noodzakelijkheid van de beoogde verwerking zou zijn aangetoond - *quod non* - het noch tot de bevoegdheid van de Federale Overheidsdienst Justitie noch tot deze van de rechterlijke macht behoort regels vast te stellen met betrekking tot verwerkingen voor archiveringsdoeleinden dan wel historische of wetenschappelijke doeleinden.

44. Ook wat betreft het bepaalde in het tweede lid van artikel 19 van het voorontwerp - met name de voeging van de geluids-of audiovisuele opnames bij het strafdossier - is de Autoriteit van oordeel

¹¹ Een verwerking van persoonsgegevens wordt als noodzakelijk beschouwd indien zij de minst ingrijpende maatregel vormt om het ermee nagestreefde doel (algemeen belang) te bereiken. Daarom is het dus noodzakelijk: - Ten eerste, dat met de gegevensverwerking daadwerkelijk het beoogde doel kan worden bereikt. Derhalve moet op basis van feitelijke en objectieve elementen worden aangetoond dat de verwerking van persoonsgegevens doeltreffend is om het beoogde doel te bereiken; - Ten tweede, dat deze verwerking van persoonsgegevens de minst ingrijpende maatregel is met betrekking tot het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Dit betekent dat indien het mogelijk is het beoogde doel te bereiken met een maatregel die minder ingrijpt in het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer of van persoonsgegevens, de oorspronkelijk beoogde gegevensverwerking niet ingevoerd mag worden. Hiertoe moet met een gedetailleerde beschrijving en aan de hand van feitelijk en objectief bewijsmateriaal kunnen worden aangetoond om welke redenen de andere minder ingrijpende maatregelen niet volstaan om het beoogde doel te bereiken. Indien de noodzaak van de verwerking van persoonsgegevens is aangetoond, moet nog worden aangetoond dat de verwerking evenredig is (in de strikte zin) met het beoogde doel, d.w.z. dat er een juist evenwicht moet worden gevonden tussen de verschillende belangen die op het spel staan en de rechten en vrijheden van de betrokkenen. Met andere woorden, er moet een evenwicht zijn tussen de inmenging in het recht op de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en de bescherming van persoonsgegevens, en het doel dat wordt beoogt - en dat daadwerkelijk kan worden bereikt - met die verwerking. De voordelen van de gegevensverwerking in kwestie moeten dus opwegen tegen de nadelen voor de betrokkenen. Ook hier moet kunnen worden aangetoond dat deze analyse is uitgevoerd voordat de verwerking wordt verricht.

¹² BS 12/08/1955.

dat de noodzakelijkheid hiervan met oog op de verwezenlijking van de beoogde doeleinde geenszins wordt aangetoond.

b. Wijzigingen aan de Rijksregisterwet (artikel 37 van het ontwerp)

45. Artikel 37 van het ontwerp beoogt wijzigingen aan te brengen aan de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen (hierna: "de Rijksregisterwet") en meer bepaald aan artikel 8, §6 van voormelde wet, dat betrekking heeft op de toegang tot de gegevens vervat in het Rijksregister door de justitiële diensten. Artikel 37 van het ontwerp voorziet de schrapping van de woorden "*van de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken en mogen toegang hebben tot de informatiegegevens bedoeld in artikel 3, eerste tot derde lid*" in het derde lid van artikel 8, §6 van de Rijksregisterwet en de vervangen van de woorden "*de via het Rijksregister verkregen informatiegegevens*" door "*het Rijksregisternummer*" in het vierde lid van dezelfde bepaling.

46. In de memorie van toelichting preciseert de aanvrager dat voormelde wijziging de rechtzetting van een materiële fout betreft. Deze stelt dat het de bedoeling was van de wetgever met de wet van 5 mei 2019 tot wijziging van de Rijksregisterwet de leden van de justitiediensten een bevoegdheid te geven met betrekking tot, enerzijds, het *gebruik van informatiegegevens* in het Rijksregister en te voorzien in een sanctie in geval van misbruik van deze bevoegdheid en, anderzijds, het *gebruik van het rijksregisternummer* en eveneens te voorzien in een sanctie in geval van misbruik. Deze stelt dat bij vergissing in huidig artikel 8, §6 van de Rijksregisterwet evenwel een woordelijke kopie van het bepaalde in artikel 5, §4 van dezelfde wet werd opgenomen, dat de mogelijkheid voorziet voor de justitiediensten om de via het Rijksregister verkregen informatiegegevens te gebruiken (en niet het rijksregisternummer).

47. De Autoriteit stelt inderdaad vast dat artikel 134 van de wet van 5 mei 2019 *houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank*¹³ deze wijziging beoogde aan te brengen in artikel 8, §6 van de Rijksregisterwet:

"Art. 134. Artikel 8, § 6 van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 25 november 2018, wordt aangevuld met een derde en vierde lid, luidende : "De rechters van de hoven en rechtbanken, de magistraten van het openbaar ministerie, de onderzoeksrechters, de schriftelijk bij naam aangewezen ambtenaren van niveau 1 van de administratieve overheden belast met de tenuitvoerlegging van beslissingen in strafzaken en van maatregelen ter bescherming van de maatschappij, de hoofdgriffiers, de griffiers-hoofden van de griffie en de griffiers-hoofden van dienst van de hoven en rechtbanken

¹³ BS 19 juni 2019.

van de rechterlijke orde zijn bij de uitoefening van hun respectievelijke opdrachten vrijgesteld van een voorafgaande machtiging van de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken en mogen toegang hebben tot de informatiegegevens bedoeld in artikel 3, eerste tot derde lid."

48. De Autoriteit verleende destijds een advies betreffende voormelde wet.¹⁴ De betrokken bepaling lijkt evenwel niet ter advies zijn voorgelegd.

49. De Autoriteit wijst erop dat de aanvrager in zijn voorontwerp niet aangeeft welke de precieze doeleinden zijn van de voorziene verwerking van het rijksregisternummer. In het aanvraagformulier stelt deze in dit verband enkel dat "*de justitiële diensten toegang [moeten] hebben tot het register om hun wettelijke verplichtingen te kunnen nakomen*". Er wordt evenwel niet nader gepreciseerd op welke wettelijke verplichtingen de aanvrager doelt. Verder wordt in de memorie van toelichting uitsluitend gesteld dat met de voorgenomen wijziging een materiële vergissing beoogt recht te zetten, doch de initiële motieven van de voorziene verwerking worden niet vermeld. De Autoriteit beveelt aan de precieze doeleinde(n) te preciseren.

c. Wijzigingen aan het Burgerlijk Wetboek (artikelen 43, 44, 45 en 47 van het ontwerp)

Algemeen

50. De artikelen 43, 44, 45 en 47 van het ontwerp beogen wijzigingen aan te brengen aan de bepalingen aan het (nieuw) Burgerlijk Wetboek (hierna: "BW") en meer bepaald aan "*Hoofdstuk 6. Bewijs van erfrechtelijke hoedanigheid*" (voorheen: "*Bewijs van erfgenaamschap*").

51. De ter advies voorgelegde bepalingen hebben betrekking op (de verwerkingen van persoonsgegevens in het kader van) het bewijs van de erfrechtelijke hoedanigheid door middel van een akte of attest van erfopvolging en de opname van deze documenten en de erin vervatte gegevens in het Centraal erfregister (hierna ook "CER"). Het CER werd ingevoerd middels de wet van 6 juli 2017 *houdende vereenvoudiging, harmonisering, informatisering en modernisering van bepalingen van burgerlijk recht en van burgerlijk procesrecht alsook van het notariaat, en houdende diverse bepalingen inzake justitie*.¹⁵ Het is een geïnformatiseerde gegevensbank die een volledig beeld moet geven over de betrokken partijen bij de afwikkeling van een nalatenschap en waarin dienvolgens de metagegevens van alle belangrijke akten en attesten die betrekking hebben op de afwikkeling van een nalatenschap worden opgenomen. De aanvrager preciseert in zijn aanvraag dat deze onder meer tot

¹⁴ Advies 120/2018, 7 november 2018, <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-120-2018.pdf>.

¹⁵ BS 24 juli 2017. De Autoriteit verleende omtrent voormelde wet advies 49/2016 van 21 september 2016, <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-49-2016.pdf> en verleende in hetzelfde verband advies 73/2020 van 24 augustus 2020, <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-73-2020.pdf>.

doel heeft om de raadpleging en mededeling aan derden mogelijk te maken van informatie met betrekking tot de akten waarin de identiteit wordt bepaald van de personen die tot een opengevallen nalatenschap zijn geroepen.

52. De Autoriteit wijst er vooreerst op dat een verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een wettelijke verplichting en/of voor de uitoefening van een opdracht van algemeen belang of in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag die aan een verwerkingsverantwoordelijke is toevertrouwd, overeenkomstig artikel 6.3 AVG, gelezen in het licht van overweging 41 AVG¹⁶, moet worden geregeld door duidelijke en nauwkeurige regelgeving, waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar dient te zijn. Bovendien is het volgens artikel 22 Grondwet noodzakelijk dat de wezenlijke elementen van de gegevensverwerking door middel van een formele wettelijke norm (wet, decreet of ordonnantie) worden vastgesteld.

53. De verwerkingen van persoonsgegevens waartoe de betroffen bepalingen van het voorontwerp aanleiding geven, zijn gestoeld op de artikelen 6.1.c) en e) AVG en hebben een ernstige inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen tot gevolg. Zoals de aanvrager aangeeft in zijn aanvraag, betreft de verwerking van persoonsgegevens opgenomen in het CER een grootschalige verwerking, met name de registratie van documenten die persoonsgegevens bevatten in centrale gegevensbank die ruim toegankelijk is.

54. Krachtens artikel 6.3 van de AVG, gelezen in samenhang met artikel 22 van de *Grondwet* en artikel 8 van het EVRM, moet dergelijke norm van wettelijke rangorde bepalen onder welke omstandigheden een gegevensverwerking is toegestaan. Overeenkomstig het legaliteits- en het voorzienbaarheidsprincipe moet deze wetgevingsnorm dus in ieder geval de essentiële elementen van de verwerking(en) vastleggen¹⁷. Wanneer de gegevensverwerking(en) een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen vertegenwoordig(t)(en)¹⁸, zoals *in casu* het geval is, moeten volgende essentiële elementen door de wetgever worden vastgesteld:

¹⁶ "Wanneer in deze verordening naar een rechtsgrond of een wetgevingsmaatregel wordt verwezen, vereist dit niet noodzakelijkerwijs dat een door een parlement vastgestelde wetgevingshandeling nodig is, onverminderd de vereisten overeenkomstig de grondwettelijke orde van de lidstaat in kwestie. Deze rechtsgrond of wetgevingsmaatregel moet evenwel duidelijk en nauwkeurig zijn, en de toepassing daarvan moet voorspelbaar zijn voor degenen op wie deze van toepassing is, zoals vereist door de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie („Hof van Justitie”) en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens”.

¹⁷ Zie DEGRAVE, E., "L'égouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle", Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.m.: EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000); Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26).

¹⁸ Er zal veelal sprake zijn van een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van betrokkenen wanneer een gegevensverwerking (een of) meer van volgende kenmerken vertoont: de verwerking heeft betrekking op speciale categorieën van (gevoelige) persoonsgegevens in de zin van art. 9 of 10 AVG, de verwerking betreft kwetsbare personen, de verwerking vindt plaats voor toezichts- of controledoeleinden (met gebeurlijke negatieve gevolgen voor de betrokkenen), de verwerking impliceert de kruising of koppeling van persoonsgegevens afkomstig uit verschillende bronnen, het gaat om een grootschalige verwerking vanwege de grote hoeveelheid gegevens en/of betrokkenen, de verwerkte gegevens worden meegedeeld of zijn toegankelijk voor derden,

- het (de) precieze en concrete doeleinde(n);
- de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (tenzij dit duidelijk is);
- de (categorieën van) gegevens die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van (dit) (deze) doeleinde(n);
- de categorieën van betrokkenen wiens gegevens zullen worden verwerkt;
- de maximale bewaartermijn van de gegevens;
- de (categorieën van) ontvangers aan wie de gegevens worden meegedeeld, evenals de omstandigheden waarin en de redenen waarom de gegevens worden verstrekt;
- in voorkomend geval en voor zover noodzakelijk, de beperking van de verplichtingen en/of rechten vermeld in de artikelen 5, 12 tot 22 en 34 AVG.

55. De Autoriteit stelt vast dat de doeleinden van de desbetreffende verwerkingen niet steeds duidelijk naar voor komen in het voorontwerp van wet en dat deze evenmin reeds vervat zijn in de te wijzigen tekst (cf. *infra*).

Artikel 43 van het voorontwerp

56. Artikel 43 van het ontwerp voorziet een wijziging van artikel 4.59 nieuw BW. Laatstgenoemde bepaling vervangt artikel 1240*bis* van het oud BW en was voorzien in werking te treden op 1 juli 2022.

57. In zijn aanvraag preciseert de aanvrager dat voormelde bepaling van het voorontwerp vooreerst voorziet dat de akten en attesten eveneens door het bevoegde kantoor van de AAPD (Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie) kunnen worden opgemaakt en worden ingeschreven in het Centraal erfregister (artikel 43, §2).

58. Verder bepalen de artikelen 43, §3 e.v. de (persoons)gegevens die dienen te worden opgenomen in de akten en attesten van erfopvolging opgemaakt door notarissen dan wel de AAPD. In de memorie van toelichting geeft de aanvrager aan dat de huidige in artikel 4.59 (nieuw) BW vervatte regeling betreffende het bewijs van de erfrechtelijke hoedanigheid hoofdzakelijk is beperkt tot één doel, met name de vrijgave van de tegoeden van de erflater. Deze preciseert dat er evenwel nood is aan een bredere bepaling, die een algemene regeling bevat over het bewijs van de devolutie of vererving van de nalatenschap en het bewijs van iedere erfrechtelijke hoedanigheid. Dit aangezien het bewijs van erfrechtelijke hoedanigheid in uiteenlopende situaties en omwille van verschillende doeleinden vereist kan zijn en de vermeldingen die de akte of het attest van erfopvolging dienen te bevatten in functie van deze situaties en de doeleinden verschillend zijn. De aanvrager verwijst bij wijze van voorbeeld naar een aantal situaties waarin een dergelijk bewijs vereist kan zijn, met name tegenover een schuldenaar (bijv. een huurder) of een schuldeiser dan wel medecontractant (bijv. verhuurder of koper) of om een geding te kunnen hervatten waarbij de erflater betrokken was.

59. De aanvrager licht toe, in het licht van bovenstaande, dat §3 van artikel 43 van het voorontwerp bepaalt welke vermeldingen *in ieder geval* in elke akte of in elk attest van erfopvolging moeten worden opgenomen, ongeacht de doelstelling waarvoor de akte of het attest is opgemaakt. In §4 wordt bepaald welke vermeldingen in de akte of attest van erfopvolging dienen te worden opgenomen, afhankelijk van de doelstelling waarvoor de akte of het attest wordt opgesteld.

60. De Autoriteit stelt vast dat §3 van artikel 43 van het voorontwerp de volgende gegevens vermeldt: *"1° van de erflater: de naam, voornamen, plaats en datum van geboorte, adres en datum van overlijden; in voorkomend geval, het identificatienummer van het Rijksregister, het identificatienummer bij de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid of het identificatienummer bij de Kruispuntbank van Ondernemingen. 2° het op de nalatenschap toepasselijke recht"*. De Autoriteit merkt op dat deze bepaling uitsluitend gegevens van de erflater, *i.e.* een overleden persoon, betreft en wijst erop dat deze bijgevolg, overeenkomstig het bepaalde in overweging 27 AVG, niet onder het toepassingsgebied van de AVG vallen.¹⁹

61. Artikel 43, § 4 van het ontwerp bepaalt: *"Voor zover nodig voor de doeleinden waarvoor de akte of het attest van erfopvolging wordt afgegeven, vermeldt de akte of het attest van erfopvolging ook de volgende gegevens, voor zover ze redelijkerwijze konden worden achterhaald: 1° van alle personen vermeld in paragraaf 1²⁰: de naam, voornamen, plaats en datum van geboorte, adres, eventueel de datum van overlijden, en in voorkomend geval het identificatienummer van het Rijksregister, het identificatienummer bij de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid of het identificatienummer bij de Kruispuntbank van Ondernemingen. (...)"*²¹ De leden 2 tot en met 5 sommen verder de (persoons)gegevens op die per categorie van erfgerechtigde in de akte of het attest van erfopvolging dienen te worden vermeld. De Autoriteit neemt hier akte van.

62. De Autoriteit bevestigt dat het inderdaad aangewezen is per afzonderlijke doeleinde te voorzien welke gegevens - overeenkomstig artikel 5.1.c) AVG – als toereikend, ter zake dienend en beperkt tot wat noodzakelijk is voor het bereiken van de betrokken doeleinde kunnen worden beschouwd en bijgevolg dienen te worden opgenomen in de akte of het attest. Er dient evenwel op te worden gewezen dat de zinsnede *"voor zover nodig voor de doeleinden waarvoor de akte of het attest van erfopvolging wordt afgegeven (...)"* zonder verdere precisering betreffende welke deze doeleinden zijn, niet toelaat te beoordelen of de verzamelde gegevens al dan niet beantwoorden aan de hierboven openomen vereisten. Aldus geformuleerd, wordt een ruime appreciatiemarge

¹⁹ Cf. overweging 27 AVG: *"De onderhavige verordening is niet van toepassing op de persoonsgegevens van overleden personen. De lidstaten kunnen regels vaststellen betreffende de verwerking van de persoonsgegevens van overleden personen"*.

²⁰ Art. 4.59, §1: *"Al wie als erfgerechtigde tot een nalatenschap geroepen is of daarin de hoedanigheid van erfgenaam heeft, dan wel als bijzondere legataris daarin gerechtigd is, kan deze hoedanigheid bewijzen door een akte of attest van erfopvolging"*.

²¹ De Autoriteit onderlijnt.

overgelaten aan de opsteller van de akte of het attest van erfopvolging (de notaris of de AAPD) betreffende welke gegevens al dan niet dienen te worden opgenomen. Zulks komt niet ten goede van de op grond van artikel 6.3 en overweging 41 AVG vereiste voorzienbaarheid van de regelgeving die de verwerking omkadert. In de memorie van toelichting worden, zoals hierboven aangehaald, een aantal specifieke voorbeelden opgesomd van mogelijke doeleinden. Deze worden echter niet teruggevonden in de normatieve tekst.

63. De Autoriteit wijst er in dit verband op dat overeenkomstig artikel 5.1.b) AVG persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden dienen te worden verzameld en verwerkt. In het licht van voormelde bepaling dienen deze doeleinden duidelijker te worden omschreven in artikel 43 van het voorontwerp.

Artikel 44 van het voorontwerp

64. Artikel 44 van het voorontwerp beoogt de wijziging van artikel 4.126 nieuw BW. Meer bepaald wordt door middel van voormelde bepaling de volgende zin toegevoegd aan artikel 4.126, §2 nieuw BW: *"Het bevoegde kantoor van de Algemene Administratie van de patrimoniumdocumentatie schrijft de akten en de attesten van erfopvolging bedoeld in paragraaf 1 die hij heeft opgemaakt, in".* Deze bepaling geeft geen aanleiding tot opmerkingen.

Artikel 45 van het voorontwerp

65. Artikel 45 van het voorontwerp beoogt wijzigingen aan te brengen aan artikel 4.127 (nieuw) BW, dat de gegevens opsomt die dienen te worden opgenomen in het Centraal erfregister.

66. De Autoriteit stelt vast dat een eerste wijziging een louter terminologische aanpassing betreft in § 1 van artikel 4.127 BW, met name de vervanging van *"rijksregisternummer"* door *"identificatienummer van het Rijksregister"*. Deze wijziging geeft geen aanleiding tot opmerkingen.

67. Verder wordt aan voormelde bepaling een lid 1°/1 toegevoegd dat een opsomming bevat van de gegevens van de erfgenamen die in het CER dienen te worden opgenomen. Deze luidt als volgt: *"§1. Het register bevat de volgende gegevens geldend op het ogenblik van de inschrijving: (...) 1°/1 van de erfgenamen: a) de naam en de voorna(a)m(en); b) het identificatienummer van het Rijksregister of het identificatienummer bij de Kruispuntnbank van de Sociale Zekerheid"*. In de memorie van toelichting geeft de aanvrager aan dat de doeleinde voor de opname van voormelde gegevens van de erfgenamen in het CER erin bestaat op geautomatiseerde wijze de vaststelling van de hoedanigheid van deze laatsten toe te laten, zodat zij – zoals voorzien door artikel 14, §1, tweede lid

van het koninklijk besluit van 18 maart 2020 *houdende invoering van de Notariële Aktebank* – hun recht op toegang tot de notariële akten betreffende hun rechtsvoorganger kunnen uitoefenen.

68. Voormelde doeleinde lijkt gerechtvaardigd te zijn doch kan niet worden afgeleid uit de tekst van het voorontwerp. De Autoriteit wijst erop dat de doeleinde van elke verwerking van persoonsgegevens een van de wezenlijke elementen betreft van de verwerking en dient te worden opgenomen in een formele wettelijke norm.

69. Teneinde te voldoen aan de vereiste van artikel 5.1.b) AVG ("welbepaalde en uitdrukkelijk omschreven doeleinde"), is het bijgevolg aangewezen de precieze doeleinde van deze nieuwe verwerking van persoonsgegevens op te nemen in het ontwerp.

70. Dezelfde opmerking geldt voor de toevoeging die door middel van artikel 45 van het voorontwerp wordt aangebracht aan artikel 4.127, §1, 2°, bevattende de persoonsgegevens van de aangever die dienen te worden opgenomen in het CER.

Artikel 47 van het voorontwerp

71. Artikel 47 van het voorontwerp beoogt een lid toe te voegen aan artikel 4.131, §1 nieuw BW, dat luidt als volgt: "*De gegevens bedoeld in artikel 4.127, § 1, 1°/1, zijn enkel toegankelijk voor de beheerder van de Notariële Aktebank bedoeld in artikel 18 van de wet van 25 Ventôse Jaar XI op het notarisambt, teneinde de toegang van de erfgenamen tot de akten van hun rechtsvoorganger mogelijk te maken*".

72. In de memorie van toelichting preciseert de aanvrager dat voormelde bepaling de bescherming van de metagegevens van de erfgenamen in het centraal erfrechtregister tot doel heeft. Deze wijziging geeft geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen.

d. Wijzigingen aan de Kanospelwet (artikelen 55 en 57 van het ontwerp)

73. De artikelen 55 en 57 van het ontwerp beogen vooreerst enkele wijzigingen aan te brengen aan de wet van 7 mei 1999 *op de kansspelen, de weddenschappen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers* (hierna: "de Kanospelwet") naar aanleiding van de opmerkingen die de Autoriteit formuleerde in haar advies 178/2021 van 4 oktober 2021.²²

²² <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-178-2021.pdf>.

74. Deze hebben, enerzijds, betrekking op de verwerking van persoonsgegevens via het zogenaamde *Excluded Persons Information System* ("EPIS-systeem") - zoals omschreven in artikel 54 van de Kansspelwet - waarin de gegevens zijn opgenomen van de personen aan wie de toegang tot de kansspelinrichtingen is ontzegd alsook, anderzijds, op de persoonsgegevens van bezoekers van kansspelinrichtingen opgenomen in het register bijgehouden door de exploitanten, zoals bedoeld in artikel 62 van de Kansspelwet.

75. Meer bepaald wordt met betrekking tot het bovenvermelde EPIS-systeem ten eerste voorgesteld om, door middel van artikel 55 van het ontwerp, in artikel 55 van de Kansspelwet een lid in te voegen tussen het eerste en tweede lid, luidende als volgt: "*De commissie is de verwerkingsverantwoordelijke van het systeem van informatieverwerking bedoeld in het eerste lid*". Ten tweede wordt voorzien om in het (nieuwe) zesde lid de woorden "*de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer*" te vervangen door de woorden "*de Gegevensbeschermingsautoriteit*". De Autoriteit heeft geen opmerkingen wat betreft voormelde wijzigingen.

76. Ten tweede wordt voorgesteld om, door middel van artikel 57 van het ontwerp, twee leden toe te voegen in artikel 62 van de Kansspelwet waarin het doel van het register bedoeld in voormelde bepaling alsook de opslagperiode van de hierin vervatte persoonsgegevens als volgt worden verduidelijkt: "*De doelstelling van dit register is de [Kansspel]commissie in staat te stellen a posteriori na te gaan of de raadplegingen van het systeem van informatieverwerking, bedoeld in artikel 55, wel degelijk gedaan zijn met betrekking tot de spelers die kansspelinrichtingen klasse I, II of een vaste kansspelinrichting klasse IV bezoeken. De persoonsgegevens die opgenomen zijn in het register worden bewaard gedurende een termijn van tien jaar, te rekenen vanaf de laatste spelactiviteit van de betrokkene*".

77. Deze laatste wijziging - betreffende de opslagperiode - wordt onder meer doorgevoerd naar aanleiding van het arrest van 9 december 2021 van het Grondwettelijk Hof waarbij artikel 31 van de Kansspelwet werd vernietigd "*in zoverre het niet voorziet in een maximumtermijn voor het bewaren van de persoonsgegevens die in het in artikel 62 van de wet van 7 mei 1999 « op de kansspelen, de weddenschappen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers » bedoelde register zijn ingeschreven en in zoverre het niet voorziet in een maximumtermijn voor het bewaren van het afschrift van het stuk waaruit de identiteit van de speler blijkt*".²³

78. Wat betreft de opslagperiode van (maximum) tien jaar stelt de aanvrager dat deze hiermee wordt afgestemd op de wettelijke bewaartermijnen voorzien in artikel 60 van de wet van 18 september

²³ GwH, arrest 177/2021, 21 december 2021, <https://www.const-court.be/public/n/2021/2021-177n.pdf>.

2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, in het kader waarvan de Kansspelcommissie eveneens over een toezichtsbevoegdheid beschikt (cf. Hoofdstuk VI). De Autoriteit neemt hier akte van.

79. Artikel 57 van het ontwerp voorziet tot slot in een systematische verwerking van de foto van bezoekers aan de betrokken kansspelinrichtingen door middel van het in artikel 62 van de Kansspelwet bedoelde register. Het beoogt met name de volgende zin toe te voegen aan artikel 62, eerste lid van de Kansspelwet: *"Bij elk bezoek van de betrokken persoon dient een foto van die persoon te worden genomen en bewaard in het register"*.²⁴

80. In de memorie van toelichting bij het ontwerp preciseert de aanvrager met betrekking tot de doelstelling van het nemen en bewaren van een foto van elke bezoeker dat *"de foto van de speler immers vereist [is] om enige identiteitsfraude te voorkomen. De foto's zijn ook zeer nuttig voor de politie (als bewijs in onderzoeken of ter informatie, aangezien het recente foto's van personen betreft)"*.

81. Door middel van voormelde bepaling wordt in artikel 62 van de Kansspelwet de verwerking voorzien van een nieuwe categorie van persoonsgegevens, met name de afbeelding van de betrokkenen. Er dient op te worden gewezen dat overeenkomstig artikel 4.14 AVG gezichtsafbeeldingen - in de in voormeld artikel bepaalde gevallen - een biometrisch gegeven kunnen uitmaken. Zulke gegevens worden als bijzondere categorieën van persoonsgegevens gekwalificeerd, die een bijzondere bescherming genieten en waarvan de verwerking in beginsel, overeenkomstig artikel 9.1 AVG, verboden is. De Autoriteit wijst erop dat, indien en voor zover de aanvrager zou beslissen deze voorziene verwerking te behouden, de nodige waarborgen dienen te worden voorzien opdat de gezichtsafbeeldingen in geen geval kunnen worden verwerkt voor andere doeleinden dan deze beoogd door het register bedoeld in artikel 62 van de Kansspelwet.

82. In dit verband dient erop te worden gewezen dat het gebruik van de betrokken foto's van de bezoekers van kansspelinrichtingen door de politiediensten met oog op het gebruik ervan in het kader van *"onderzoeken of informatie"* (cf. *supra*) een doeleinde betreft die geheel verschillend en onverenigbaar met de doeleinde waarvoor de betrokken persoonsgegevens worden verzameld en opgenomen in het register, zoals gepreciseerd in artikel 62 van de Kansspelwet. De bepalingen vervat onder Hoofdstuk VI van de Kansspelwet - waaronder ook het betrokken artikel 62 - betreffen *"maatregelen ter bescherming van spelers en gokkers"*. Het gebruik en de verdere verwerking van persoonsgegevens verzameld in dit verband voor politionele doeleinden is - bij gebreke van een duidelijke wettelijke bepaling hieromtrent - bijgevolg niet verenigbaar met de oorspronkelijke

²⁴ De Autoriteit onderlijnt.

doeleinde van de verwerking van deze gegevens in de zin van artikel 6.4 AVG. De verwerking van persoonsgegevens dient immers voorzienbaar te zijn en het moet voor de betrokkenen voldoende duidelijk zijn in welke omstandigheden en voor welke doeleinden de verzamelde persoonsgegevens mogen worden verwerkt.²⁵

83. Zoals de Autoriteit reeds stelde in haar advies 178/2021, is het bewaren van de foto van de betrokkenen bovendien geen garantie op correcte identificatie van de betrokkenen, aangezien personen op elkaar kunnen lijken. Verder houdt een verwerking van de foto van de betrokkenen volgens een techniek die hun identificatie en authenticatie mogelijk maakt in - zoals hierboven reeds aangehaald - dat één van de uitzonderingsgronden van artikel 9.2 AVG dient voorhanden te zijn teneinde te kunnen afwijken van het verwerkingsverbod van artikel 9.1 AVG. *In casu* zou logischerwijs artikel 9.2.g) AVG van toepassing zijn, dat bepaalt dat de verwerking dient te worden gerechtvaardigd door redenen van zwaarwegend algemeen belang en moet worden omkaderd door een norm waarbij de evenredigheid met het nagestreefde doel wordt gewaarborgd, de wezenlijke inhoud van het recht op bescherming van persoonsgegevens wordt geëerbiedigd en passende en specifieke maatregelen worden getroffen ter bescherming van de grondrechten en fundamentele belangen van de betrokkene. De Autoriteit stelt zich *in casu* echter vragen bij de evenredigheid van de beoogde verwerking.

84. De Autoriteit herhaalt in dit verband, zoals eerder gesteld in haar advies 178/2021, dat een technologische oplossing gebaseerd op het gebruik van de elektronische authenticatiemodule van de identiteitskaart een meer evenredige optie zou zijn die een minder ingrijpende inmenging inhoudt in het recht op bescherming van persoonsgegevens van de bezoekers van de kansspelinrichtingen en die toelaat de door de aanvrager beoogde doeleinde te verwezenlijken.²⁶

85. Samengevat beveelt de Autoriteit in voormeld advies aan dat zou worden voorzien in een verplichting voor elke meerderjarige persoon die één van de betrokken kansspelinrichtingen wenst te betreden, om zich langs elektronische weg te authenticeren aan de hand van zijn identiteitskaart en de nodige gegevens te koppelen met het EPIS-systeem zodat - wanneer de betrokkene in dit systeem is vermeld - de exploitant een waarschuwingsbericht ontvangt dat meldt dat de betrokkene de toegang tot de speelzaal dient te worden onzegd. Dergelijke regeling zou ook kunnen bijdragen tot de controle van de naleving van de verplichting tot voorafgaande verificatie, zonder dat een toegangsregister moet worden bijgehouden en zonder dat een kopie van de identiteitskaart dient te worden genomen. Zodra de authenticatiemodule van de identiteitskaart met succes is gebruikt, dient immers niet meer te worden gecontroleerd of de identificatie/authenticatie van de betrokkene correct werd uitgevoerd, aangezien enkel de houder van de identiteitskaart de pincode van deze kaart kent.

²⁵ EHRM, grote kamer, 4 mei 2000, *Rotaru t. Roemenië*, § 57; grote kamer, 4 december 2008, *S. en Marper t. Verenigd Koninkrijk*, § 99.

²⁶ Advies 178/2021, 4 oktober 2021, <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-178-2021.pdf>, randnr. 25 e.v. (in het bijzonder vanaf randnr. 37).

Bovendien, om de raadpleging te vermijden vanuit een centrale gegevensbank (EPIS) wat met zich meebrengt dat de Kansspelcommissie de RR-nummers of de identificatiegegevens van personen moet bekendmaken die speelzaken bezoeken en de tijdstippen waarop zij deze bezoeken, is het raadzaam om dagelijks aan de kansspelinrichtingen de bijgewerkte lijst te bezorgen van personen die uitgesloten worden van kansspelen, in de vorm van een lijst die is samengesteld met hashes van hun RR-nummer, nummer van de identiteitskaart en naam. Deze lijst zou worden verstrekt met een Bloomfilter zodat de geheimhouding van de personen op die lijst verzekerd is. De uitbaters van speelzalen zouden ter plaatse verifiëren of de personen die een speelzaal willen binnengaan, al dan niet uitgesloten zijn. Een logbestand van de verrichte verificaties zou worden verplicht opdat de inspecteurs zouden kunnen nagaan of de verificaties goed werden uitgevoerd en er zouden regelmatige controles plaatsvinden ter plaatse om na te gaan of elke aanwezig persoon in de speelzaal niet van kansspelen is uitgesloten. Een dergelijke regeling is volgens de Autoriteit een meer passende en evenredige gegevensverwerking dan de regeling die vandaag is voorzien in de wet op de kansspelen en de uitvoeringsbesluiten ervan. Er wordt immers zowel vermeden dat talloze kopieën van identiteitskaarten moeten worden genomen, wat niet ideaal is gezien het risico van identiteitsfraude en dat de identiteit van de personen die kansspelinrichtingen bezoeken wordt meegedeeld aan de commissie, en anderzijds moeten geen registers worden bijgehouden die de identificatiegegevens bevatten van alle personen die de kansspelinrichtingen bezoeken en van de tijdstippen waarop zij deze bezoeken; dit lijkt immers onevenredig in het licht van de openbare opdracht die moet worden uitgevoerd, namelijk de werkzaamheid waarborgen omtrent het verbod op het bezoeken van deze speelzalen waaraan slechts bepaalde personen zijn onderworpen.

OM DEZE REDENEN

de Autoriteit,

is van oordeel dat volgende aanpassingen zich opdringen in het voorontwerp van wet:

- precisering van de wezenlijke elementen van de verwerkingen voorzien in de artikel 18 van het voorontwerp (overwegingen 10 t.e.m. 33) en het voorzien van bijkomende passende waarborgen ter bescherming van de rechten en vrijheden van de betrokkenen (overwegingen 34-39);
- schrapping van de verwerking van persoonsgegevens voorzien in artikel 19 van het voorontwerp (opnames van terechtzittingen van het hof van assisen met oog op het

aanleggen van historische justitiearchieven) wegens de onverenigbaarheid ervan met het noodzakelijkheids- en proportionaliteitsbeginsel (overwegingen 39-44);

- precisering van de doeleinde(n) van de verwerking voorzien in artikel 43 van het voorontwerp (overwegingen 56 t.e.m. 63);
- precisering van de doeleinde(n) van de verwerking voorzien in artikel 45 van het voorontwerp (overwegingen 65 t.e.m. 70); en
- schrapping van de verplichting tot het nemen en bewaren van de foto van de bezoekers van kansspelinrichtingen gelet op het feit dat de maatregel niet noodzakelijk en evenredig is (overweging 73 e.v.).

Voor het Kenniscentrum,

(get.) Jean-Michel Serna - Verantwoordelijke a.i. van het Kenniscentrum